

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

DE DRIE SLEUTELS
+++++

. toneelstuk voor kinderen en jonge mensen
door Onoré De Vijlder

Het OPVOERINGSRECHT van dit werk wordt verkregen
na aankoop van minstens TIEN exemplaren bij de
uitgever én betaling van de verschuldigde auteurs-
rechten aan:

S.A.B.A.M.

Aarlenstraat 75 - 77

1040 BRUSSEL

Toneelfonds
J. JANSSENS p.v.b.a.
Kruikstraat 14
2000 ANTWERPEN
Tel. 031/39.12.20

Personages:

(in volgorde van opkomst)

Cirkusdirectrice van het Cirkus Patrano

Livia, koorddanseres

Achiel, goochelaar

Aspropirgitos, messenwerper

voorbijgangers

Heks, overgrootmoeder van Achiel

Dame van het Verkeer

Vroapvraaar, haar assistent

de rodeorijders van de dood

Bouwer van de Huizen

twee bouwvakkers

Meester der Fabrieken

Opzichter

fabrieksarbeiders

toeschouwertje

de stem van Merlijn

(mogelijkheden tot dubbelrollen)

Décor : zwarte doeken waarin zetstukken de plaatsen (4) suggereren waar de spelers zich bevinden

le scène

Cirkusmuziek.

Doek open. De scène : zwarte doeken met een drietal ingangen (cour, jardin, fond) - de décors bestaan uit zetstukken.

Voor de opening achteraan : de ingang tot de tent van het Cirkus 'Patrano' - feeëriek.

Ervoor staat de cirkusdirektrice roepend reclame te maken.

C D : Dames, juffrouwen, heren, beste kinderen.

Eindelijk weer in de stad na lange afwezigheid op verzoek van iedereen hier teruggekomen voor een reeks voorstellingen waarover nog lang zal gepraat worden : Cirkus Patrano !!! (mensen gaan haar achteloos voorbij)

Cirkus Patrano !!!

Met als eerste grote attractie : het levensgevaarlijk nummer van onze leeuwentemmer Maximiliaan, terug van een safari in Afrika, nu voor de eerste maal hier in deze stad.

Spanning en sensatie voor u verzekerd !

(geen aandacht)

Als tweede extra-attractie enig in West-Europa, enig op het westelijk halfrond : het nummer uit de woestijnen van de Sahara, het nummer met de kamelen van de Berberstam onder de leiding van Ali Ben Barbari !

Komt u toch binnen komt u toch binnen

Met spektakel gaat over enkele ogenblikken beginnen.

Koorddanseres Livia komt van uit de tentopening fluisteren

LIVI : Nee, we mogen nog niet beginnen : er is nog geen volk !

C D : Dat weet ik, dat er nog geen volk is, maar straks is het drie uur en dan moeten we tóch beginnen met onze voorstelling : volk of geen volk !

Vooruit, help me de mensen binnenroepen.

LIVI : (ze gaan elk aan een kant van de ingang staan)

Kom binnen kom binnen !

De wonderen zijn de wereld nog niet uit en dat zal u dadelijk zien in deze tent (tot een voorbijstappende meneer :)

Meneer mag ik u uitnodigen tot... (man loopt verder)

Ja, zeg, beleefd is anders !

C D : Een attractie waarvan zelfs de koningin van Spanje paf stond : het duizelingwekkende, flitsende nummer van onze Griekse messenwerper Aspropirgos Evrostinos Exinoupouli. (gaat naar jardinkant, roept naar iemand die daar verdwijnt)

Enig in de wereld !

LIVI : (idem courkant) Uniek en magistraal !

Elk aan een kant van de scène staan ze in de coulissen te roepen.

C D : Meesterlijk en zenuwverslindend !

LIVI : U weet niet wat u mist !

De goochelaar Achiel komt op met een fles alcohol in de hand - een zuipschuit die liever lui is dan moe - hij gaat traag naar de ene, dan naar de andere, hoort en ziet ze roepen.

C D : Wereldberoemde attracties !

LIVI : Bekend van radio en televisie.

Achiel doet teken naar het publiek dat de twee niet goed snik zijn.

C D : Het achtste wereldwonder.

LIVI : Het Cirkus Patrano is het beste cirkus op de hele wereld.

ACHI : En als ge dat niet gelooft maken we u wat anders wijs.
(en drinkt)

De twee anderen werpen een vernietigende blik naar hem.

LIVI : En jij hebt dan verdorie nog het hart met onze moeilijkheden te lachen.

ACHI : A ba nee, ik lach niet met jullie moeilijkheden : ik zei gewoon maar...

C D : (naar hem toe) Jij bent een dronken zuipschuit die niet in-ziet in wat voor moeilijkheden wij zitten en die zich alleen maar zát (steekt zijn fles in de hoogte) kan drinken.

ACHI : (stopt fles weg) Ik mij zat drinken ? Ik ben zo nuchter als een pasgeboren baby !

LIVI : Zo nuchter als een pasgeboren baby ? Als een pasgeboren baby die ze jenever hebben gegeven in plaats van fruitpap ja.

C D : Laat me je adem eens ruiken.

ACHI : Ha nee ! (houdt adem in, hij loopt rood aan, C D komt met haar neus voor zijn mond ruiken, zijn mond staat bol - Livia schopt hem onder de broek, de lucht ontsnapt ploffend, C D wordt door de luchtverplaatsing weggeslingerd, Achiel staat uit te hijgen. Aspro, de messenwerper, komt op : een pedante Vlaamsbrauwende Griek)

ASPR : Hewel, waar blaaft de volk ? Iek wiel begien met de noemero van de werp van de mes.

ACHI : (tot publiek) Daar heb je Aspropirgitos, de messenwerper, die denkt van zichzelf dat hij een groot artiest is, maar : tussen ons : pfft !

ASPR : Matam de dierektries, waar blaaft de volk ?

C D : Ach, Aspropirgitos...

ASPR : Matam de dierektries, iekheb dat al gesege : verkeet die lanke naam : voor oe ies het : Aspro !

ACH : (barst in lachen uit) Aspro ! Mahaha ! Waarom niet : Aspirientje !

ASPR : Iek hoor de lach die kijk moet maak de gedaan !

ACH : (probeert even serieus) Ja Aspro... Pfft... Haha ! Aspro !

ASPR : Als kai moet voel de mes in tus uw kas met uw riebben, (kietelt met mes - Achiel verstijft) dan moet kai de lach maar blaaif doen !

ACH : 't Is al goed. Zuurpruim. Een mens mag toch eens lachen zeker. (bekijkt hem aandachtig) Wacht : wat zie ik : een ei achter uw oor ? (neemt ei) Ik had het altijd gedacht dat gij zo precies een eierkopke had. 't Is hard gekookt : lekker ! (slaat het stuk tegen Asrpo's voorhoofd, begint te pellen, eet)

ASPR : Met wie gaat gaai doen de blijf lach ?

ACH : (tot publiek) Niet op letten : kan geen Vlaams : *onderont-wikkeld*. Zout zout zout... (haalt zoutvat uit Aspro's neus) Bedankt, ik zal het straks terugsteken !

ASPRO: (zwaait met mes) Met main mes zult kai niet blaaif lach !

ACH : (neemt mes) Moet ik u een stukje afsnijden mi-sachien ?

ASPR : (kwaad) Amarantos Loutropigi Tripotama !

ACH : Dat is Grieks - dat betekent : beter een ei achter het oor dan een ei in de broek.

C D : Willen jullie twee grappenmakers wel es ophouden ?

ACH : Ik wil wel, maar 't is dat groot kind hier !

APRO : Als haai niet stop van te seg...

LIV : Aspro, kom hier !

ASPR : Maar Livia...

LIV : Toe Aspro, je kent Achiel de goochelaar toch : die moet de mensen altijd bij de neus nemen ?

ACH : Zo een koker : wie zou daar nu mee willen rondlopen. En trouwens : ik heb hem niet bij zijn neus genomen, ik heb er alleen maar een zoutvat uitgehaald.

ASPR : (trots) Pff! (gaat bij Livia)

C D : Vrienden, ik zou graag hebben dat jullie samen met mij inzien dat het er heel slecht voorstaat met ons Cirkus.

LIVI : Heel slecht !

ASPR : De probleem waar zaain ?

ACH : (niet begrijpend) Zijn jullie niet wat al te zwartgallig ?

C D : Ik zou willen van wel, Achiel, maar jij weet evengoed als ik

dat we nu al drie dagen op dit pleintje staan met ons cirkus, en dat we voor onze voorstellingen heel weinig publiek gehad hebben.

LIVI : De mensen willen blijkbaar niet meer naar het cirkus komen.

ASPR : Zai blaif liever tois zietten, of zai hebben geen taid.

ACH : Maar hoe komt dat toch ? Vroeger zagen de mensen toch graag een cirkus ? En jullie kinderen ? Mèt de acrobaten, de getemde dieren, de clowns...

ASPR : De werpers van de mes.

ACH : Ja, de vogelverschikkers zoals jij. Vroeger kwamen de mensen graag naar onze voorstellingen, maar nu...

C D : Nu zitten ze liever met hun luie kont voor de TV.

LIV : Ik denk dat de mensen zich niet meer kunnen amuseren - dat de mensen niet meer kunnen lachen !

C D : Niet meer kunnen lachen ?

LIVI : Heb je hen hier al eens zien passeren ? Allemaal met een lip die over de vloer sleept, met een vies gezicht, een vriendelijk woord kan er niet meer af - allemaal zo onbeleefd. En lachen ? Hola, dat staat niet meer in hun woordenboek !

ACH : Je overdrijft, lieve Livia.

LIV : Overdrijven ? Je moet maar eens rondkijken op straat.

ACH : Je hebt ongelijk, en ik zal het je bewijzen. Kijk : ginder komt een meneer af : je zal eens zien hoe vriendelijk hij mij behandelt.

Vent komt op - Achiel gaat zwierig voor hem buigen.

Dag meneer, ik groet u van harte en ik zeg u hartlijk wel...
(kijkt op - vent is verdwenen)

C D : Livia heeft gelijk : vriendelijk zijn ? Dat bestaat niet meer.

LIV : En lachen ? Dat kunnen ze niet.

ACH : Ha nee ? Wacht : die meneer daar zal ik eens aan het lachen brengen !

Vent komt op, Achiel gaat er naartoe, trekt zotte gezichten.

MAN : Doe maar al gewoon jong.

ACH : (bootst hem na) Doe maar al gewoon jong, doe maar al gewoon jong - precies of hij een hele liter azijn heeft leeggedronken !

ASPR : Die mens zain allemaal zo booz !

C D : En zouden wij dan nog willen dat ze zich bij ons komen amuseren.

ACH : Amuseren ! Ik zal een goocheltoer uithalen. De truk met het ei : dan zullen ze wel aandachtig zijn !

ASPR : Ha ja : de troek met de aai !

ACH : Geen aai : ei.

ASPR : Aai.

ACH : (gaat bij Aspro) Ei !

ASPR : Aai.

ACH : EI !!

ASPR : (draait aan zijn oor)

ACH : Aai !

ASPR : Voila !

C D : Kijk - daar komt iemand - vooruit.

ACH : (ernaartoe) Meneer : wat zie ik daar achter uw oor zitten : ooh... een aai, euh : een ei !

MAN : Wat denkt ge dat ik ben ? Een kieken ? Allez, past op ! (af)

ACH : Wel verdorie verdorie verdorie.

ASPR : Troek met aai niet gepakt ?

ACH : Hahaha . 't Is jammer dat ik maar een goochelaar van het zevende knoopsgat ben, anders zou ik u dadelijk in een aai veranderen.

C D : Zou er dan werkelijk niets aan te doen zijn ?

LIV : Hoe bedoelt u ?

C D : De mensen kunnen zich niet meer amuseren, en kunnen niet meer lachen : zouden wij daar niets aan kunnen doen ?

LIV : We moeten, want anders gaat ons cirkus failliet.

ASPR : En dan sta iek, de krote Asrpo, op straat !

ACH : Ik weet het niet hoor. (wil drinken - er schiet hem iets te binnen) Mischien...

ALL : (hoopvol) Ja ?

ACH : Ach, nee, laat maar. (wil drinken)

C D : (houdt arm tegen) Zeg ons waaraan je stond te denken, Achiel.

ACH : Het heeft geen belang.

LIV : Het heeft wel belang : kan jij iets doen om ons cirkus te redden ?

ACH : Nee, zeg ik. En daarbij : laat me drinken. (fles aan mond)

ASPR : (trekt zijn arm weg) Zeg oens...

ACH : (proest drank uit in Aspro's gezicht) Verdorie !

ASPR : Welk schand - welk oneer !

ACH : Als ik zeg waaraan ik stond te denken, laten jullie me dan

6

C D : Ja, jeneverspons.

ACH : Wel, ik had gedacht : je weet dat mijn overoverovergrootmoeder de leermeesteres was van de grote tovenaar Merlijn. Zelf was ze een van de meest gevreesde heksen van haar tijd. Men heeft me nu verteld dat ik een beetje van die toverkracht van haar geërfd heb, en dat ik haar, met een spreuk, kan oproepen.

LIV : Zou jij dat werkelijk kunnen ?

ACH : Dat weet ik niet : ik heb het nog nooit gedaan. En eigenlijk..

C D : Wat eigenlijk ?

ACH : Eigenlijk ben ik een beetje bang.

ASPR : Wie baai de Aspro ies moet geen bang zijn.

C D : Je zou je betovergrootmoeder oproep-en om haar te vragen wat we moeten doen om de mensen weer te leren lachen ?

ACH : Jamaar, ik weet niet of ik dat wel nog kan : ik ben maar een cirkusgoochelaar, geen toveraar !

C D : Je moet het proberen !

LIV : Om ons cirkus te redden !

ACH : Nee, ik denk... ik denk dat het toch niet zal lukken.

ASPR : Dat zal wel luuk : dan zaain onze probleem opgelost !

ACH : Nee, het zal niet gaan, ik... ik ga maar weer binnen.

LIV : Maar Achiel !

ASPO : Bangeriek !

ACH : Jaja 't is al wel.

C D : Achiel !

ACH : (blijft staan) Jaa ?

C D : (scherp) Achiel, als ge niet op staande voet uw betovergrootmoeder oproept, dan zal ik er voor zorgen dat je wegens openbare dronkenschap voor vier maanden in de gevangenis wordt opgesloten.

ACH : Vier maanden ?

C D : Op water en brood.

ACH : Op water ? En brood ? Niets anders ?

C D : En ik zal er persoonlijk voor zorgen dat je geen druppel alcohol te drinken krijgt.

ACH : Geen druppel alcohol ? Alleen maar water ? Vier maanden ? Misschien kan ik het toch eens proberen.

C D : Flinke jongen !

ACH : Eerst eens drinken...

C D : (neemt fles) Hier wordt niet gedronken vooraleer ons probleem opgelost is.

ACH : Als ik het mij goed herinner, heb ik de spreuk in mijn portefeuille gestoken. (haalt harmonicaportefeuille boven) Hier zo. Maar : als ik alléén de formule uitspreek, dan zal het niet veel effect hebben, vrees ik. Willen jullie me helpen ? Jullie ook kinderen ?

De spreuk luidt als volgt :
de kater van de toverkol
de staart van Manneke Maan
de regen dooft de bliksem uit
en 't varken heeft geen snuit

Als dat samen met het publiek is ingeoeffend en uitgesproken, horen we enorm lawaai - lichteffecten - vreemde muziek - dit blijft de hele tijd tot de heks terug af is.

HEKS : (achteraan, in rookwolk) Wie waagt het mij in mijn eeuwige slaap te verstoren ? Welk mensenkind is zo vermaledijd mij uit de nevelen der eeuwen te halen ? Wie ?
Wie heeft het gewaagd de grote tovenares Xalumerva op aarde te laten verschijnen ?

ACH : Ageu... abeu... Eu...

HEKS : Welwelwelwelwel : wie we daar hebben : mijn achterachterkleinkind - wat is het ventje ? Waarom hebt ge mij geroepen? Is't Nieuwjaar en moet ge uw pree hebben mischien?

ACH : Ja, liefste meter !

LIV : Welnee, vraag haar...

ACH : Nee, liefste meter, en ik zal altijd braaf zijn !

HEKS : Dat is wel zie... En waarvoor hebt ge mij geroepen ?

ACH : We zouden u graag iets vragen, liefste meter !

HEKS : Ha ja ? Hoe meer dat ge geeft hoe beter ? Als ge mij nodig hebt kunt ge mij wel vinden, hee ? Maar kom, ik ben ook jong geweest. Wat is er ?

ACH : Kijk, ik werk in een cirkus...

HEKS : Hahaha ! Juist uw betovergrootvader, mijn man zaliger, die moest ook altijd de clown uithangen.

ACH : Nee, ik ben goochelaar, en ons probleem is... dat we geen volk meer krijgen en dat de mensen zich niet meer willen amuseren en niet meer kunnen lachen en of gij niet wist hoe dat kwam en wat wij eraan konden doen ?

HEKS : De ernst van de zaak is inderdaad groot : ik wist niet dat de wereld er zo erg aan toe was, dat de mensheid zo op het slechte pad geraakt was . Maar mijn leerling, Merlijn, die had het voorzien. Hij zei : de mensen zullen altijd maar rij-